

MEMORIAL

General Marii Wittek

AK
N52

ŻEBROWSKA Alicja
1° v. Poświęta
2° v. Wiszniewska
ps. „Kruk”, „Renata”

1284/WSK

**SPIS ZAWARTOŚCI
TECZKI**

ŻEBROWSKA Alicja

1° Poświętate

2° Wiszniewska

ps-4 korek "Renata" T. 1284/WSK

I/1. Relacja ✓ k. 4, s. 1-4

I/2. Dokumenty (sensu stricto) dotyczące relatora ✓ k. 1, s. 1

I/3. Inne materiały dokumentacyjne dotyczące relatora —

II. Materiały uzupełniające relację —

III/1. Materiały dotyczące rodziny relatora —

III/2. Materiały dotyczące ogólnie okresu sprzed 1939 r. —

III/3. Materiały dotyczące ogólnie okresu okupacji (1939-1945) ✓ k. 1, s. 1

III/4. Materiały dotyczące ogólnie okresu po 1945 —

III/5. Inne ... —

IV. Korespondencja —

V. Nazwiskowe karty informacyjne ✓

VI. Fotografie ✓ oryg. 1 szt.

I/1 Relacja

- Relacja własna A. Wiszniewskiej spisana przez J. Mawiniak, W-wa 1998, rkps. oryg., k. 4, s. 1-4

Związek Żołnierzy Narodowych Sił Zbrojnych
Okręg Stożkowy Warszawa

- I. Dane osobiste: Żebrowska - Połwiata - Wiszniewska Alicja Janina.
 2. urodz. 2.01.1920 r. Warszawa
 3. rodzice: Józef Karol Żebrowski - Eugenia Crestana z d. Golik
 z zawodu - mistrz stolarski
 4. adres: 00 225 W-wa,

II. Dane środowiskowe - wykształcenie średnie

2) nocemnica

3. przynależność: ZHP, PCK, w W-wie

III. Udział w kampanii wrześniowej - nie byłam

IV. Krótki życiorys cywilny 1939-47: zamieszkiwałam w W-wie Praga, przy rodzicach do 1947 r.; pracowałam w Szpitalu Dziecięcym Jerusa na Dorosłodzie do 1942 r.

V. Przebieg służby żołnierskiej w latach 1939-1945 r.:

- 1) Wsparciem dywizji Szwajcarskiej "Kaukaz" pluton 412, był kpr. rejonu Odłota rok 1940 r. Z. W. Z. Jego dowódcą był kpr. "Wiszniewski" rejon Odłota.
- 2) Na ulicy Konwiktów było zaprzysiężenie, oddział "Wiszniewski". Nadeus miał pseudonim "Kruk". Byłam łączniczką; roznoścemie
3. prany konspiracyjnej, kielportas, poczta. Kolarzka Irene Dobkiewicz i Władysław Okoncki współpracowali, telki Jerry Miller - do 1944 r.
4. W 1942 r. asentemano Zaradczego i Olszyniego uciekłyśmy do wsi Kozice - nastąpiła praca konspiracyjnej z powodu "koczka".
 Od X. 1942 r. NSZ komórka konspiracyjna "Latoga": komendant Frandrek Kotulecki, współpracownik współwłaściciel Fabryki Kasy "Przebiełka" ul. Łódzkiej p. Janusz Lipiński fundacja: kwatermistrz przy dawnej głównym NSZ
 Tadeusz Lipiński redaktor "Szeiwa" konspiracyjnej prasy.
 Tadeusz Smiadlecki, Jerry Gajszczak, Adam Bielicki, Aleksander Augustowski - członkowie Komendy Głównej NSZ w Warszawie.
 Podlegałam z moją grupą "Latoga" komendantce Lipińskiej Alimie pseudonim "Wilezyńska". Była nos (8) obywateli: Zofia Rutkowska, Zofia Bogucka, Irene Wtorlak-Dobkiewicz, Halina Ryszczał, Caska Steustara z domu Waryszewska,

C. d. 1945 z d. Pyzińska

z d. Orlińska

obecnie Lorec

I/2/2 (2)

Parafiań Krzyżyna, Kamlet Krzyżyna, Mikulska Janina i drużyna, byłem ja-
 rarem 9 osób, komendantem była „Wileńska”, która odebrała moje przyrzecze-
 nie i mojej „żołędzi” diwersyjnej. Otrzymałem pseudonim „Kewata”. Byłem
 kierownikiem. Zrealizowałem pełne szkolenie. I tak „Konrad” szkolił nas, m.in.
 uczył np. alfabetu Morse’a, „Tadeusz” ćwiczył nas jako instruktor, uczył
 nas muzyki wojskowej, ćwiczyliśmy w Świdoczku, w Henrykowie, w Kiszyniu
 w lesach polnowszawskich. Odbiliśmy też przesłuchanie sanitarne. Cała
 grupa uczestniczyła na krótkim kursie - szkoleniu, choć dochodziłyśmy
 różnie tak, by nie zwracać na siebie uwagi. Wychodziłem od tego moja
 komendantka sprawadziła mi do pracy o charakterze inżynierskiej
 obserwowałem punkty niemieckie. Do tego zdołałem ja wyczerpać
 z „żołędzi” do pomocy kol. Pyzińska, Krzyżyna (obecnie Parafiań), inne
 szpiegowały jednego Niemca, jakimś oficera. Szczególnie obserwacja zdołała
 była obserwacja PKO na Świdoczku, było to przed algis na nowej bankowej.
 Halina Baryńska - Rejzerek „Wiatr” z Pyzińska - Parafiań obserwowały,
 szpiegowały agenta niemieckiego, cywilna Korytkowej, w domu prywat-
 nym. Meldunki o przebiegu pracy składałyśmy ustnie komendantce.
 Podczas obowiązków technicznych plus drużyna obserwowała spotkanie
 grupowe u prywatnych domach, zespierała obserwacja, przenoszenie
 pracy - biblioty „Szawiec” i sanitarne; były spotkania sekcji sanitarnych
 kierowanej przez lekarzy, dr. Książek miał skład apteczny, wraz z żoną
 należącej do NSZ, na Stelowej 47. Sekcja techniczna spotykała się na
 schodkach przy ul. Kowalskiej 8, Strzeleckiej 38 i Prudnowskiej 14.
 W technice ćwiczyliśmy muszki wojskowe, nawiązując, skulenie - punkty
 broni - była z nami komendantka Wileńska i instruktor „Tadeusz”
 lekarz Książek pseudonimem elytra „Orany”. Na Stelowej 3 była na
 posterze kryteria publiczna biblioteka, która była najczystszym
 normy punktem kontaktowym. Stała się wychodziły wszystkie
 melonki, kontakty. Miałymy kontakty z Grochowcem, Prudnowo,
 Saska Kępa tam były punkty kontaktowe, z innymi oddziałami -
 punkt Grochowca gdzie była „Maryna”, która prawdopodobnie
 miała kontakt z lesem i elytra była u komendanta górskiej.
 Na ul. Różnej to na punkcie kontaktowym była Anna Jęgiełto,
 z tego punktu odbywał się śródki sanitarne i leki.
 Na Brynkowej punkt miał podobne zadania, zespierała
 sanitarne - medyczne. Byliśmy w technice do wybuchu Tost. Wstępo,

W dniu wybuchu Powstania Warszawskiego, przebywałam na terenie Pragi wraz z całą „Latogą” moimi dwunastkami z drużyny. Byliśmy odcięci od lenobroźnej Warszawy, przebywaliśmy w rejonie ulic: Kowelska, Stalowa, Strzelecka, Różna i Czynszowa. Niemcy zablokowali most Kierbedzia, co uniemożliwiło nam przedostanie się do walczących oddziałów powstańców. A posiadałam przydzielony środków sanitarnych i medykamentów, pobranych przy ul. Różnej. Zmagrynowałam się przy ul. Kowelskiej 8, w tym domu mieszkałam.

Był silny obrot od strony Włosty, byli ranni. A gmach szpitala powstańców nr 89, MG, 46 był pusty i zamurowany; mieścił się w nim niewielkie warsztaty remiennicze. Klucze do budynku znajdowały się w Klubie oficerskim, który mieścił się w byłym koszarach 36 pułku piechoty przy ul. M. Kłopoty. Utronył się wówczas Komitet Obywatelski, do którego wchodził lekarz ze szpitala Pnemiennicza Pańskiego, który otrzymał klucze. I tak w dawnym gmachu szpitala powstańców przy ul. Kowelskiej 1 - dla rannej ludności i żołnierzy z Pragi. Szpital Pnemiennicza Pańskiego z powodu natarcia niemieckiego był ciężko uszkodzony i dlatego został przeniesiony na Kowelską. Do tego szpitala przeznaczałam wraz z dwunastkami z drużyny uszytki zmagrynowałam środki sanitarne. Pracowałam, byłam na służbie w charakterze sanitariuszki do 2. X. 1944r. do czasu ewakuacji szpitala na Glinki. W szpitalu tym do końca zatrudniał nas dr Pyrzehowski - chirurg; dr Głecki i internista ^{i dr Zawistki} przed wybuchem Powstania skoninyła się niera konspiracyjne służby.

Dodaję, że w czasie natarcia niemieckiego na szpital została ranna sanitariuszka „Zabusia” z AK. Wymianami lekarze też byli

zgrupowaniu w AK. Muszę wyprzedzić swoją relację warunkiem zadaniem
 wykonanym przez komendantkę „Wileńska” w przerwy dniach
 Powstania dotychczas rozkaz przemierzenia broni krótkiej, 4 Viszy,
 z Warszawy do Płud, gdzie młody żołnierz odebrał broń. Prenotowałem
 2 szt, a koleżanki: Orlińska - Komplet Krytyka 1 szt i Pyzińska Krytyka
 „Burza” też 1 szt - Ten rozkaz został wykonany w Warszawie i kolekcji
 strzebiowickiej, pomyslić, wrócić się do domu przed godziną policyjną.

17
 Aleksy Wiszniewski
 spisana do potrzeb Archiwum NSZ w Toruniu Józefa Marciniaka
 zdu. W-14,
 Warszawa, 24 września 1998r

PS.

VI. mi dotyczy

VII. nie dotyczy

VIII. Krótki życiorys porówny.

Wydawałem się mężem w 1947r. miałem 1.007kg.

Pracowałem umyślnie w biurze ds. Reintegracji Czołga 35, a potem Miłobędzkiej
 i w Kinematografii do 1978r - Ponownie wydawałem się mężem. Na
 awansując pracowałem 1978r. z

Aleksy Wiszniewski

I/2 Dokumenty dotyczące relatora

- Podziękowanie Stołecznego Komitetu Samopomocy Społecznej, W-wa 1941, mps, rkps, kopia, k. l. s. 1 oraz 2-gi egz.

STOŁECZNY KOMITET
SAMOPOMOCY SPOŁECZNEJ

Warszawa, dnia 31 marca 1941 r.

PREZYDIUM

WARSZAWA, NOWOGRODZKA 49.

SEKCJA KWALIFIKACJI I ROZDZ. ŚWIADCZEŃ

Nr. 1437/Pr III-25

Do

W. P.

Żebrowska Alicja

w miejscu

Prezes Stołecznego Komitetu Samopomocy Społecznej P. Artur Śliwiński, nie mogąc osobiście podziękować za udział w pracach Komitetu wszystkim jego współpracownikom, upoważnił mnie, abym wobec zarządzanej przez władze likwidacji Stołecznego Komitetu Samopomocy Społecznej, wyraził w Jego imieniu i Prezydium podziękowanie tym wszystkim, którzy — za obywatelski honor sobie poczytując pracę nad łagodzeniem cierpień i biedy ludności Warszawy oraz tej, którą do naszego miasta przywiodły wypadki wojenne — swój czas i siły bezinteresownie oddali akcji samopomocy społecznej w latach 1939 — 1941.

Spełniając to życzenie Prezesa Stołecznego Komitetu Samopomocy Społecznej, dołączam od siebie serdeczne wyrazy podziękowania za łaskawą współpracę W. P. w Sekcji przeze mnie kierowanej.

PRZEWODNICZĄCY

W. K. Kucharski

TELEFONY:
Prezes i Sekretariat . . . 42-51
Sekretarz Generalny . . . 915-50
Szef Biura Prezydialnego . . . 960-23
V-Prezesa . . . 9-08-31; 9-58-11; 913-07
Skarbnik . . . 9-96-94
Refer. kulturalny . . . 9-53-25
Referat informacyjny . . . 9-52-16
Intendencja . . . 8-73-13

III/3 Materiały dotyczące ogólnie okresu okupacji (1939-1945)

- Dekret Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 1 stycznia 1988 roku
o żołnierzach Nawodowych Sił Zbrojnych, 1988, mps, rkps, kopia, k. l. s. 1

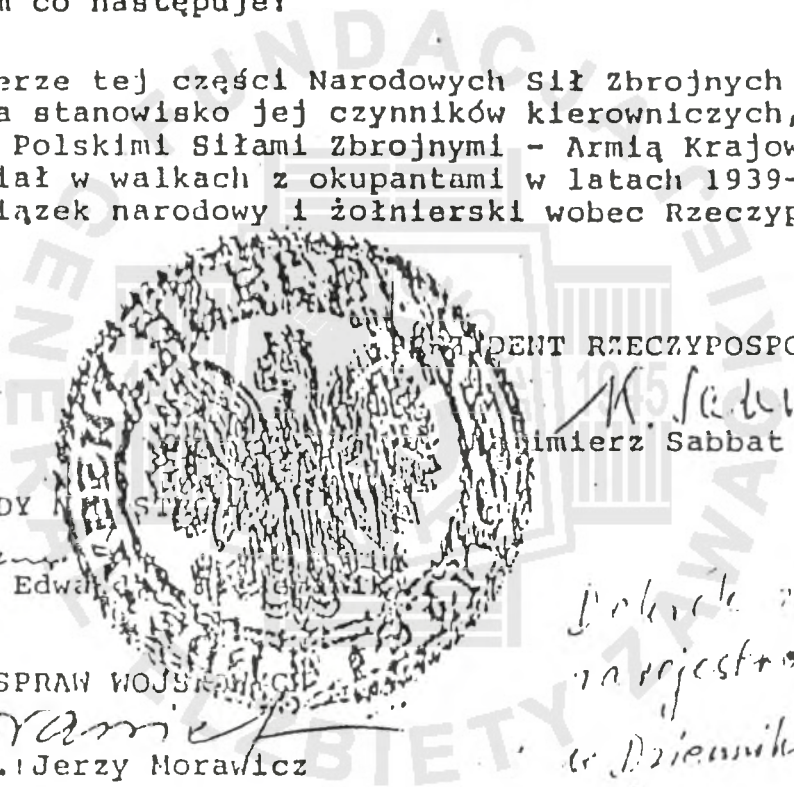
11/3/1

DEKRET PREZYDENTA RZECZYPOSPOLITEJ
z dnia 1 stycznia 1988 roku
o żołnierzach Narodowych Sił Zbrojnych

Na podstawie art. 12 punkt /d/ Ustawy Konstytucyjnej
stwierdzam co następuje:

Żołnierze tej części Narodowych Sił Zbrojnych która, ze
względu na stanowisko jej czynników kierowniczych, nie została
scalona z Polskimi Siłami Zbrojnymi - Armią Krajową i którzy
brali udział w walkach z okupantami w latach 1939-1945 spełnili
swoj obowiązek narodowy i żołnierski wobec Rzeczypospolitej
Polskiej.

PREZYDENT RZECZYPOSPOLITEJ

N. Sabbat
Włodzisław Sabbat

PREZES RADY

Edward
prof. dr Edward

MINISTER SPRAW WOJSKOWYCH

Jerzy Morawicz
ppik.dypl. Jerzy Morawicz

MINISTER SPRAWIEDLIWOSCI

Stanisław Wiszniewski
Stanisław Wiszniewski

*Dekret został
zarejestrowany
w Dzienniku Ustaw
Nr. 2 z datą
29-go lutego, 1988.*

T. 1284/WSK

AK
N52

ŻEBROWSKA Alicja

1° v. Poświęta

2° v. Wiszniewska

ps. „Kruk”, „Renata”

— v Nazwiskowe karty informacyjne

T 1284

do 1942 AK, MSZ,
W-na, Praga

Lebrowska-Wiszniowska Alicja ⁽¹⁹⁸¹⁾ Janina
pseudonim „Kruk” i „Renata”

urodzona: 2. I. 1920 r. w Warszawie
rodzice: Józef, Karol i Zuzanna Czestawa, z d. Gólik
adres: 00 225. W-na.

Źródło informacji: archiwum środowiska MSZ W-na, Chłodnia 31

Józefa Marciniak, 1998

c. d.

1940r. z W.Z.-AK przysięgę odbierał „Wisniewski” rejon Cielista,
nadano pseudonim „Kruk” - Łozniówka do 1942 r.
kiedy z powodu „kotła” i aresztowania Jawadkiego,
Włodkiewicza nastąpiła przerwa w pracy konspiracyj.
X.1942 - 2.X.1944 Techniczna komeudantki „Wileczyńskiej”
NSZ Praga Północ w ł.-nie. Krużynowa „Ławogi”.
Po przekształceniu sanitariuszka w szpitalu przemieszczenie
Pankiewicza w celach powrotania w -skiego - do upadku P.W.

T. 1284/WSK

AK
NSZ

ŻEBROWSKA Alicja

1° v-to Poświęta

2° v-to Wiszniewska

ps. „Kruk” „Renata”

VI. Fotografie

1. zdj. legitym., [b.d.], oryg., (3,6 x 4,8)

str. 1

AK
NSZ

1. IVSK

Teczki osobowe

2. T. 1284/IVSK

3.

4.

5. Żebrowska Alicja

1° u-to Bożwiata

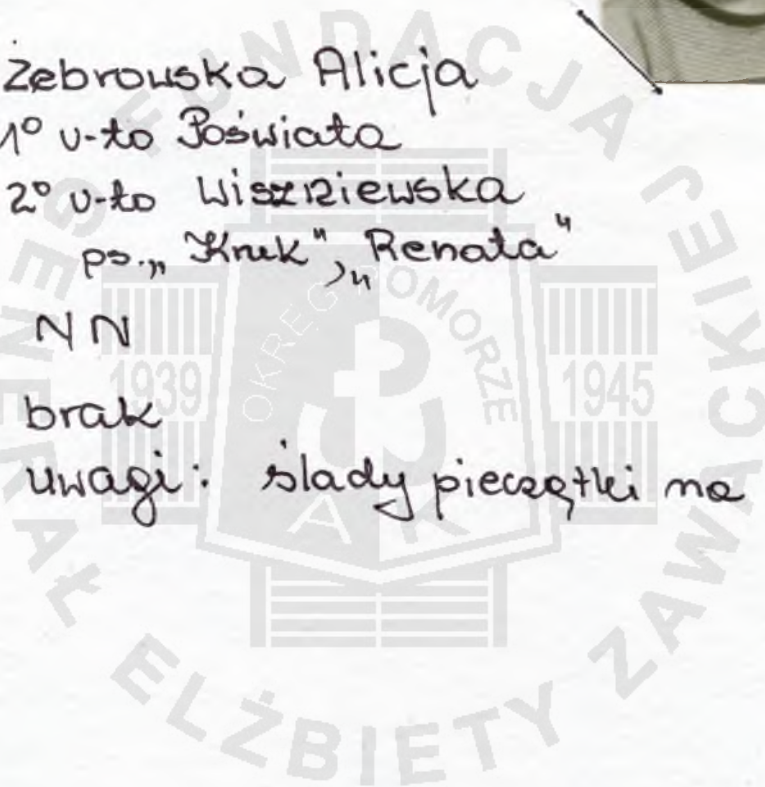
2° u-to Wiszniewska

ps. „Kruk”, „Renata”

6. NN

7. brak

8. uwagi: ślady pieczętki na fot.

25 W- wa
635-50-81

1940
ZWZ AK do 1942
NSZ 1942-44
X 1942

zdj.

ŻEBROWSKA Alicja

1° v-to Poświęta
2° v-to Wiszniewska
ps. „Kruk” „Renata”
1284/WSK

ŻEBROWSKA ALICJA

ŻEBROWSKA Alicja

